

MONTENEGRO

Wild Beauty

na dlanu

Tivat na dlanu

04-41

ISTORIJA / KULTURA / TRADICIJA

42-61

PRIRODA

62-75

GASTRONOMIJA

76-109

AKTIVNI ODMOR I ZABAVA

Boka Kotorska - Tivat

Mali gradić, smješten u predivnom Bokokotorskom zalivu, dobri klimatski uslovi, velika količina sunca, dobra saobraćajna povezanost, plaže razasute duž cijele obale od 44 km dužine, luksuzne marine i rezidencijalni kompleksi Porto Montenegro i Luštica bay, mnoštvo sportova u prirodi i sportova na vodi, mnogobrojne manifestacije

Opjevana vila

Zadivljeni njenom ljepotom Boku su opisali mnogi pisci i naučnici : Vuk Karadžić, Ljubomir Nenadović, Njegoš, Ljubiša, Matavulj, Laza Kostić, Šantić, Jovan Cvijić i mnogi drugi. Osvojila je i mnoge strane putopisce – Engleze, Njemce, Francuze.

Najpoznatiji među njima su: Pedžet, Lamb, Frezer, Žil Vern i Pjer Loti.

Aleksa Šantić je na poseban način opjevao:

Naša mila Boko, nevjesto Jadrana,
Pokrivena nebom ko od plave svile,
Ljepša si od tvoje primorkinje vile
I svetija si od njenog đerdana,

Nikad se tebe nagledao ne bi'!
No da mi je jedno: da postanem valom
Sinjega ti mora, pa pred tvojim žalom
Da vječito šumim i da pjevam tebi.
I da s tobom gledam na tvoj Lovćen plavi!
Pa jednoga dana, kad se gospod javi,
Kad orlovi naši visoko zabrode

I sa tvojih ruku panu gvožđa tvrda,
Da pobjednu himnu slušam s tvojih brda
I da s tobom slavim dan zlatne slobode!

Jutrom diše, danju cvjeta, noću miriše

Amerikanac Bojd je rekao : „Bog je stvorio svijet za šest dana, a sedmi dan, ne žureći, stvorio je ovaj fjord pod Lovćenom“. U tom fjordu stvorenom božjom rukom, smjestio se Tivat. Tivatski zaliv svojom ljepotom sve posjetioce ostavlja bez daha. Čisto more, okrepljujući vazduh, i vječno zelena vegetacija ovog grada pruža želju za odmorom u zagrljaju osjećaja slobode. I cvijeće voli u Tivtu cvjetati,

zato se svi bore za svoje mjesto u naručju grada Tivta. Ulice grada krase magnolije koje su ujedno i cvjetni simbol grada, a da uljepšaju cjelokupnu priču o Tivtu pomažu im oleandri, ruže, narcisi, zumbuli, zatim limuni, narandže i predivne palme.

U „školjci“ tivatskog zaliva nalaze se dva predivna bisera Sveti Marko i Gospa od milosti, njih štite sa jedne strane Obala Đuraševića, Bjelila, Krašići sa predivnim malim plažicama, a sa druge tivatska riva. U Tivtu se smjestila i luksuzna marina Porto Montenegro za ljubitelje nautičkog turizma, sa druge strane tu je i Luštica bay za one koji vole odigrati partiju golfa, uživati u žurkama na plaži ili se baviti strijeljaštvom, a za one koji i dalje žele odmoriti u miru i toplini maslinjaka, na samo 3 km od grada nalazio se naselje Gornja Lastva koje pruža predivan pogled na tivatski zaliv.

ISTORIJA / KULTURA / TRADICIJA

ISTORIJA

U istoriji Boke Kotorske jasno se izdvajaju sljedeće epohe: ilirska, rimsko-vizantijaska, srpska, mletačko-turska i austrijska. Obale tivatskog zaliva prošle su kroz sve ove epohe o čemu svjedoče kako mnogi arheološki nalazi tako i postojeći spomenici stare arhitekture kao i pisani istorijski izvori.

Istina o budućnosti na temeljima prošlosti- Istorija grada

O porijeklu imena Tivat postoje tri različita mišljenja. Prema prvom, naziv Tivat izveden je od imena ilirske kraljice Teute koja je jedno vrijeme imala svoju prijestonicu u Risnu, a možda i ljetnikovce u blizini današnjeg Tivta. Po drugom mišljenju naziv bi mogao biti izveden od imena hrišćanskih svetaca kao što su sanctus Theodorus, Theodosius, Theodotus, Theodulus ili srednjovjekovnog (XII v.) Theudo, Teodo. Treće mišljenje je vrlo kratko i bez većih obrazložjenja. Po tom mišljenju naziv potiče od keltske riječi "touto" što znači grad.

U istoriji Boke Kotorske jasno se izdvajaju sljedeće epohe: ilirska, rimsko-vizantijaska, srpska, mletačko-turska i austrijska. Obale tivatskog zaliva prošle su kroz sve ove epohe o čemu svjedoče kako mnogi arheološki nalazi tako i postojeći spomenici stare arhitekture kao i pisani istorijski izvori.

Za ilirski period koji se završava 168-7. godine p.n.e. propašću ilirske države imamo mali broj arheoloških nalaza. Rimski period je znatno bogatiji. U starijoj literaturi navođeno je mišljenje da se u predjelu Bobovišta (današnje Kalardovo) nalazio neki stari grad. Pomišljalo se da se na tom mjestu nalazio i stari Akruvium (Acruvium). Takva mišljenja postoje i danas, ali se ne vezuju uvijek za Bobovište nego i za druge lokalitete u bližoj ili daljoj okolini Tivta.

ISTORIJA / LEGENDE

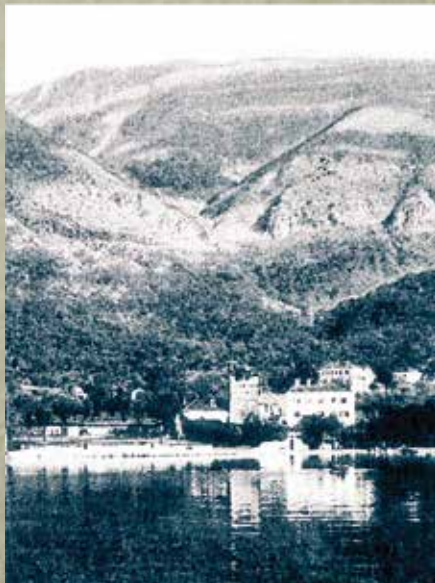
Legenda o postanku Tivta

Rimske legije oko 229.godine stare ere zbog neprestanih nasrtaja ilirskih gusara na rimske brodove, napale Agronovu udovicu kraljicu Teutu, dobro naoružanom flotom od oko 200 lađa. Rimljani su joj tada oduzeli prijestonicu Skadar. Kraljica Teuta je napustivši Skadar, našla sklonište u dobro utvrđenom gradu Risnu, odakle je lako odolijevala rimskim napadima i upravljala ostacima ilirske države. Legenda kaže da je na žalima i uvalama Tivta, kraljica Teuta podigla sebi ljetnjikovac.

Legenda o blagu na Vrmcu

Grobni spomenici ilirskog perioda zvani tumuli nalaze se na Popovoj glavi, Gornjoj Lastvi, Tivatskom polju i Krtolima. Najveći od ovih tumula nalaze se na vrhovima brežuljaka, pa je narodna mašta oko njih isplela legende. Za gomilu na Popovoj glavi legenda kaže da su u ilirsko doba grčki mornari poslije jednog brodoloma na otvorenoj pučini uspjeli sa broda spasiti jedino veliki sanduk pun zlata. Blago su nosili obalom dok su im pobjesnjeli valovi lomili brod o hridi. Donijevši blago do Tivta, popeli su ga na brdo Popova glava i tu su ga zakopali. Zakopano blago čuva zmaj koji svako jutro čim sunce obasja brijegove i brežuljke na Vrmcu odleti negdje u pravcu istoka, da bi se opet o zalasku sunca vratio i nastavio stražarenje.

KULTURA

Kultura – odnosi se na cjelokupno društveno nasljeđe jedne grupe ljudi, na sve ono što živi i postoji u nama, na sve ono što čuvamo za nas i za vas. Sve ono uzvišeno što zbog svoje posebnosti postoji, što se gaji,

vrednuje, održava i zbog svoje vrijednosti živi. Kultura je poput škrinje pune blaga i najvećih vrijednosti, poput one koja kada se otvori pusti sve tajne i sva čudesa da izađu iz nje. Poput knjige u kojoj na svakoj novoj strani počiva novo otkriće. Poput ogrlice na kojoj su

Otvorena knjiga

vrijedni biseri i svaki za sebe govori o vremenu iz koga dolazi i uljepšava vrijeme u kojem postoji i traje. Kultura je nešto zaista posebno i uzvišeno, zato za nju treba da postoji posebno mjesto u životima svih nas. Kultura je žubor života, kultura je rijeka koja vječno teče. Kultura u

Tivtu je oličenje ovog grada i zato treba dok boravite u našem gradu biti dio nje i doživjeti sve što ona zapravo i jeste. Kulturna baština - vrt iz kojeg raste najljepše cvijeće koje vjekovima miriše.

KULTURA / **BLAGO** ANTIČKE BOKE

Iz ilirskog perioda su po Boki rasuti brojni tumuli, kamene i zemljane gomile koji predstavljaju ilirske nekropole sa spaljenim inhumiranim pokojnicima. Brojni su arheološki lokaliteti koji pokrivaju područje Boke Kotorske.

Priče i legende o ilirskoj kraljici Teuti koja se dugo opirala pokoravanju Rima prepričavala se vjekovima. Interesantna je priča o Teuti, benediktinca Timoteja Cizile u njegovom djelu „Zlatni vo“ (Bove dobro), u kojoj se opisuje njen boravak u ljetnjikovcu u Tivtu : „ono što

priroda ima podjeljeno i rasuto na raznim mjestima po svijetu, ovdje kao da je na sažet način sjajno sakupljeno: planine, brežuljci, doline, livade, polja, pašnjaci, rijeke, izvori, potoci, vinogradi, maslinjaci, mora ribe, ptice, divljač, i životinje svih vrsta, uz sve druge stvari, koje zbog potrebe i uživanja ljudi, obično se pojedinačno mogu naći u raznim pokrajinama.
I sam naziv grada koga neki zovu

„Theudo“ ili „Theuto“ je po Teuti, risanskoj kraljici čiji su se prekrasni vrtovi ovdje nalazili, kao i sve raskošni kraljevskog dvora u doba Rimljana, na ravnici blizu mora.

Iz ilirskog perioda su po Boki rasuti brojni tumuli, kamene i zemljane gomile koje predstavljaju ilirske nekropole sa spaljenim inhumiranim pokojnicima. Brojni su arheološki lokaliteti koji pokrivaju područje Boke Kotorske. Ovdje je skoro svaka stopa potencijalni arheološki lokalitet, samo je potrebno malo napora, barem da se oni prepoznaju.

Dosadašnja arheološka istraživanja i rekognosciranja dala su nam okvirnu rasprostranjenost i smjernice za buduća istraživanja.

KULTURA / **BLAGO** ANTIČKE BOKE

 naselje - objekat pomorski lokaliteti keramika mozaik

SV.LUKA – GOŠIĆI –gotovo sigurna akropola ilirske gradine, koja optički komunicira sa gradinom iznad Risna kao gradinom Krimalj iznad Mirca. Na zapadnoj padini brežuljka otkriveni tlocrti i zidovi antičkih građevina i jedna krušna peč. Nalazi keramičkih fragmenat od amfora.

BRDA – U starijoj literaturi opisana građevina do pola ukopana u zemlju, zvana Bačva ili Piskara, sa zidovima od tankih blokova crvenog kamena i likovima od opeke. Ostaci zidanih grobnica, jedan nadgrobni spomenik sa natpisom.

PREVLAKA - Na zapadnoj strani ostrva, blizu mora, antička građevina sa mozaičkim podom sa dva sloja. Otkriveni i rimski natpisi kao i veći broj sitnih fragmenata rimske keramike.

SVETI MARKO (GABRIO, STRADIOTI) - Na ostrvu prisutni nalazi rimske keramike, U ranijim istraživanjima bili vidljivi ostaci starih zidova na mjestu zvanom "Most", koji su bili građeni od tesanika crvene boje. M.Crnogorčević objavljuje skicu mosta za koji se smatralo da je vezivao Prevlaku sa Stradiotima.

SOLILA - Prilikom izgranje i kopanja kanala pronađeno dosta fragmenata helenističko rimske keramika, koji su vjerovatno tu dospijeli dotokom vode sa okolnog terena.

SELJANOVO – U starijoj literaturi pomenut nalaz fragmenta tegule sa natpisom ZVRI (inverzno : IRVS)

OPATOVO – Don Ivo Stjepčević pominje nalaz dva kupasta cipusa, sada izloženi u Lapidarijumu u Kotoru.

KULTURA / ETNOGRAFSKO NASLJEĐE TIVTA

Nošnja kao značajno obilježje

Iako se kaže da odijelo ne čini čovjeka, nacionalna nošnja je ipak nešto što čovjeka upotpunjuje. Nešto što oslikava naše prostore i život na njima. Nešto što govori i kada riječi utihnu. Svaki element sam za sebe ima neko značenje, a u svakom značenju se krije po neki život,

istorija, tradicija. Zbog raznovrsnosti i bogatstva narodnih nošnji na području Boke ne mogu se baš sve prikazati, ali kao najtipičnije izdvajaju se lastovska ženska, bokeljska muška nošnja i crnogorska muška i ženska nošnja. Za razliku od jednostavnih nošnji nastalih u domaćoj radinosti od sirovina koje su žene uglavnom same prerađivale (vuna, konoplja, brnestra i lan), ove nošnje su izrađivane od skupocenih uvoznih

materijala (čoha, somot, svila), bogato ukrašene zlatovezom, a proizvod su zanatskih radionica.

Sastavni dio, a ujedno i dekorativni element muške nošnje činilo je oružje, većinom proizvod čuvenih bokokotorskih zanatskih radionica. Uobičajeno oružje bili su jatagani, ledenice, kubure, i džeferdari. Uz oružje su se nosile abije za nabijanje baruta, fišeklje i uljarice kao i dugi čibuk, duvan kesa i kresivo. Ljepotom izrade ističu se toke na plavom jeleku, koje su zapravo rudimenti nekadašnjeg ratničkog oklopa. Nakit se, kao nezaobilazan dio ženske nošnje, sastojao od raznih vrsta naušnica, ogrlica, privjesaka, dugmadi, prstenja, broševa, brnjica, ukrasnih igala i pojaseva. Izradjivali su ga primorske zanatlije. Po ljepoti izrade posebno mjesto zauzimaju srebrni pojasevi-ćemer.

KULTURA / ZBIRKA POMORSKOG NASLJEĐA

Jedinstveni uvod u nautičku istoriju Boke Kotorske, svojevrсни muzej, Zbirka pomorskog nasljeđa u Porto Montenegru, oslikava bogate pomorske tradicije i podsjeća na izvanrednu nautičku prošlost Jadrana. Zbirka raspolaže sa preko 300 eksponata, od Jugoslovenskih podmornica do dnevnika prinzece Ksenije, Austro-Ugarske brodske opreme i industrijskih mašina. Zidove starog ambijentalnog zdanja, tokom izložbi, krasi i kulturna djela likovnog izraza, među kojima su izlagani i radovi Skifana, Kulenisa, Roj Lihtenštajna, Salvadora Dalija i Endi Vorhola. Ova zgrada je za vrijeme Arsenala bila pilana, a sami Arsenal predstavljao je jednu od najvećih pomorskih baza na

Jadrano, koju je osnovala Austrougarske 1889.godine. Sačuvani artefakti u njoj sve posjetioce trajno podsjećaju na razvojni put nekadašnjeg Arsenala, koji odražava interakciju ljudi i mjesta, privredne aktivnosti i građana Tivta. Paralelno sa realizacijom svoje ambiciozne vizije, Porto Montenegro je valorizovao ovaj prostor sa željom da sačuva prošlost za buduće generacije. Arsenal je nekada bio važna baza u kojoj

se obavljao remont, prepravke opskrba podmornica, prvobitno austrougarskih i njemačkih, a potom i podmornica koje su pripadale Jugoslaviji. Nakon II Svjetskog rata poslovaio je pod nazivom RZ „Sava Kovačević“.

KULTURA / MUZEJ PODMORNICA

Podmornica P-821 Heroj

Stari ponos Jugoslovenske Ratne mornarice, podmornica P-821 Heroj kao muzejska vrijednost ostavlja bez daha posjetioce Porto Montenegro sa svih meridijana.

Stati za kormilom podmornice i otkriti kako je 28 podmorničara u njoj, duboko u moru, ispisivalo nepredvidive istorijske

trenutke jugoslovenske flote, rijetka je edukativna atrakcija na evropskom tlu, a dostupna je posjetiocima na imponantnom platou ispred Zbirke pomorskog nasljeđa.

U podmornicu se ulazi kroz veliki izrezani otvor čvrstog trupa debelog 28 milimetara, u njenu skučenu i raznovrsnim uređajima i opremom nabijenu unutrašnjost – od komandantove kabine, torpednih cijevi

kalibra 533mm na pramcu, radio stanice i borbene stanice, elektromotornog prostora prema krmi gdje je smješten glavni električni pogonski motor Heroja. Nije vraćena samo materijalna ekponatska vrijednost podmornice, već i život kroz priče podmorničara koji sa strašću objašnjavaju kako su po mjesec dana boravili pod vodom, sa kojim opasnostima su se suočavali, kako su ručali na torpednim cijevima i spavali na

sklopivim ležajevima gdje god se moglo naći mjesta.

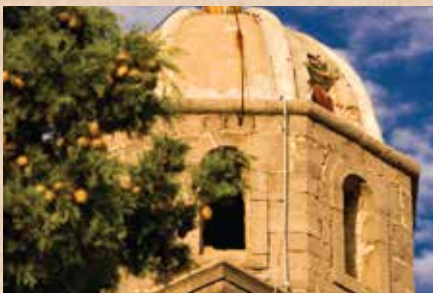
Podmornica „Heroj“ je porinuta u more u avgustu 1967. godine u Splitu, i nakon 23 godine, kada je zauvijek izvučena iz mora na obalu 1991. godine u Tivtu, imala je ukupno 726 plovidbenih dana, čak 910 ronjenja i prešla je ukupno 46.659 nautičkih milja, što je ekvivalent plovidbi dva puta oko zemaljske kugle.

KULTURA / VJERSKI OBJEKTI

U susret vjeri - Vjerski turizam u Tivtu

Uz zdravstveni i kulturni motiv, vjerski motiv je jedan od najstarijih motiva putovanja. Vjerski turizam se može povezati i sa kulturom jer se sveta mjesta posjećuju kako zbog religijske atrakcije, takođe i zbog znatiželje i umjetničke i estetske potrebe. Vjerski putevi su zanimljive turističke atrakcije kojima se obogaćuje ponuda u Tivtu, a pritom se vodi računa o očuvanju vjerskih značenja. U Tivtu svoju atraktivnost i značaj ne kriju mnoge crkve i manastiri kako pravoslavne, tako i katoličke koje mnogo govore o najznačajnijim etapama područja u kome se nalaze i najslikovitijim djelima vremena iz kojih dolaze.

KULTURA / GALERIJA BUĆA

Plod ljubavi renesanse, kasne gotike i baroka

U srednjovjekovnom ljetnjikovcu plemićke kotorske porodice Buća, koji se nalazi u centru grada, smješten je muzejski materijal i galerijski izložbeni prostor. Ljetnjikovac je izgrađen u 15. vijeku, iz nekoliko faza. Evidentan je

uticaj renesanse sa elementima kasne gotike i baroka. Kompleks je okružen kamenim zidom, a činjeli su ga kula za odbranu, ekonomska zgrada i stambena zgrada. U sredini kompleksa, u dvorištu, nalazi se kapelica sv. Mihovila. Najstariji očuvani dio kompleksa je kula, nad čijim ulazom se nalazi natpis sa godinom dogradnje 1548g. i imenom majstora – meštra Vićencija iz Lastve, rađena u stilu renesanse. Kula posjeduje

četiri nivoa. U njoj se prezentuju izložbe privremenog karaktera. Arheološku postavku: „Blago antičke Boke „zamjenjuje izložba etnografskog karaktera, pod nazivom „Škrinje čuvari tradicije“.

U nekadašnjoj ekonomskoj zgradi, na dva nivoa smještena je muzejska izložba “Etnografsko nasljeđe Tivta” koja pruža uvid u život i kulturu ovoga područja.

U stambenoj zgradi, na dva nivoa smješten je galerijski izlagački prostor. Programski, galerija prati dešavanja u domenu savremenog stvaralaštva, kroz samostalne, kolektivne, tematske izložbe autora iz Crne Gore i autora iz inostranstva.

Galerija i muzejska zbirka rade u sastavu JU “muzeji i galerije”.

KULTURA / SUVENIRI

Uspomena sa putovanja

Suveniri su nešto u šta ljudi unose sebe dok ih prave, u njima su smještene emocije, u njima je tradicija, obilježje grada i države u koju boravite, u njima je na neki način sve što ste na odmoru doživjeli. Oni su čuvari sjećanja i uspomena, oni govore o svakom krajičku

grada u kome ste boravili. U Tivtu ćete naći mnogobrojne suvenire, od magneta, oslikanih kamenčića, školjki, fotografija, brodića, crteža od pšenice, figura od palminog drveta, razglednica, bokeljki i bokelja ručno izrađenih, dobrotске čipke, umjetničkih djela, pa sve do nekih specifičnih suvenira poput amfore, pila, malih džara, bronzina, šipaka, avana, furune, košica, lampadina, sumpreš i dr.. Svaki je poseban za sebe i svaki ima neku svoj priču, priču o životu u Tivtu, o porijeklu, o razlogu njegovog nastanka i svrsi korišćenja.

TRADICIJA

Škrinja najvećih vrijednosti

Tradicijska je nešto što se čuva, što se prenosi, što se sa namjerom daje i što traje.

Tradicijska je nešto što su znali naši preci, a što danas znamo i mi, a sutra će znati i naša djeca, pa i njihova i tako se lanac nastavlja i čuvar je stvari koje zaista vrijedi čuvati. Ljudi su trezor, a tradicija

je blago koje se u njemu čuva. Tradicija je prije svega usmena predaja znanja, vještina, načina ponašanja i običaja unutar jedne kulture ili skupine ljudi. Između ostalog, pod tradicijom se podrazumijeva usmena predaja, prenošenje znanja o uobičajenom, običaji, konvencije, starodavni narodni običaji.

Tradicija je u tom smislu kulturno nasljeđe koje se prenosi s generacije na generaciju. Tu spadaju i naučeno znanje, i umjetnički zanati kao i rituali, moralna pravila i hranidbeni običaji.

TRADICIJA / **BOKELJSKA MORNARICA**

Po predanju, Bokeljska mornarica osnovana je u IX vijeku (809.godine) i otada neprekidno djeluje kao najstarija organizacija pomoraca u našoj zemlji i svijetu.

Intezivno bavljenje pomorskom privredom stvorilo je od žitelja Boke kotorske dobre pomorce, brodograditelje i hrabre ratnike. Da bi obazbjedili pomorske puteve oni su se vjekovima borili protiv naježda i okupacija. Zato se baš u Boki Kotorskoj, ranije nego u mnogim drugim primorskim krajevima, javila organizovana djelatnost pomoraca- Bokeljska mornarica.

Razvojem pomorstva i brodogradnje u Lastvi i Tivtu razvijala se Bokeljska mornarica. U XVIII vijeku pomorci iz Lastve služili su na peraškim brodovima koji su korišćeni za odbranu od okupatora, kao i za prevoz državne pošte do Venecije, a ponekad i do Carigrada.

Lastovljansko pomorstvo je na vrhuncu u periodu od 1705-1797.godine. Tokom 92 godine, ono posjeduje 23 veća i manja jedrenjaka sa 25 patruna i 2 kapetana.

U Tivtu je komanda Austrijske ratne mornarice izgradila pomorski Arsenal 1889.godine. Opštinsko vijeće pod predsjedništvom Mata Filipova Krstovića donijelo je jednoglasno odluku da se dodijeli Mornarici besplatno zemljište za izgradnju brodogradilišta, što je imalo ogroman značaj za život stanovništva ovog kraja.

Bokeljska mornarica najviše je regrutovala mornara i oficira iz Lastve. Barjaktar mornarice nosio je neprekidno barjak Bokeljske mornarice preko 50 godina sve do 1910.god. Mornari su pod odorama i oružjem nastupali prilikom značajnih svečanosti. Takođe su prilikom sahrane mornara bokeljske mornarice u

kompletnoj odori i pod oružjem držali počasnu stražu i bili u sprovodu. Mornare iz Lastve i Tivta pri nastupima na proslavama u Kotoru i lokalnim nastupima pratile su žene i djevojke svečano odjevene u poznatoj Lastovskoj nošnji.

Bokeljska mornarica je u prošlosti imala svoju glazbu- pleh muziku, a tekst za tradicionalno kolo bokeljske mornarice napisao je Pavo Božov Kamenarović- pomorski kapetan iz Dobrote. Bokeljska mornarica nastupala je i na proslavama van Boke, Cetinje, Beograd, Zagreb, Split, Rijeka, Dubrovnik i dr. Podružnica Bokeljske mornarice u Tivtu osnovana je 1972.godine, a aktivnost članova tivatske podružnice i dalje se intenzivno nastavlja.

TRADICIJA / LASTOVSKJE SVEČANOSTI

Ono što je karakteristično za Gornju Lastvu i što je simbol nekadašnjih vremena jeste okupljanje mještana kraj gumna gdje bi se odvijalo druženje uz pjesmu i igru. U ovom predivno zamišljenom mediteranskom ambijentu imalo je uvijek života, a njega su oslikavali zvuci predivne pjesme i koraci narodnih igara koji se i dan danas poštuju i čuju iz Gornje Lastve. Pjevale su i igrale žene i muškarci na svadbama, drugim obiteljskim svečanostima, na vjerskim blagdanima i proslavama, na seoskim zborovima, ispred crkve i na guvnima. Svaka kuća posjedovala je odoru Bokeljske mornarice sa starinskim oružjem, te žensku narodnu nošnju. Od muzičkih instrumenata svirala se lirica i kasnije male harmonike –planinke.

Lastovske svečanosti uljepšavaju večeri u avgustu svake godine.

Manifestacija se tradicionalno organizuje u avgustu, u mjestu Gornja Lastva, nadomak Tivta. Organizatori „Lastovskih svečanosti“ su kulturno - turističko i zavičajno društvo „Napredak“.

Prve subote avgusta održava se glavna

Gornja Lastva

fešta „Lastovskih svečanosti“. Festu čine: kulturno - umjetnički programi, kolo „Bokeljske mornarice“ uz pratnju Glazbeno – prosvjetnog društva „Tivat“. Mnogobrojni domaći i strani gosti te građani Tivta, koji posjećuju pomenutu manifestaciju, uživaju u slušanju izvornih lastovskih pjesama, kao i u tradicionalnim plesovima poznatijim kao lastovsko i škaljarsko narodno kolo. Veoma interesantan sadržaj „Lastovskih svečanosti“ su i „Večeri u mlinu“, posvećene klapskim pjesmama (tradicionalnom načinu pjevanja koje je zastupljeno u Boki i Dalmaciji). Takođe, svake godine posjetioци mogu prisustovati izložbama slika tivatskih likovnih stvaralaca. Kao i većina drugih manifestacija u Tivtu, i „Lastovske svečanosti“ imaju za cilj očuvanje i njegovanje kulturnog nasljeđa Boke i Tivta.

Lastovska fešta, kulturno zabavna manifestacija koja se od 1976 godine po tradiciji održava prve subote avgusta mjeseca i u čijem je programu kolo bokeljske mornarice, zatim koncert glazbeno prosvjetnog društva Tivat, izložbe o prošlosti i razni drugi vidovi zabave.

TRADICIJA / LASTOVSKI KARNEVAL

Ko je kriv za sve naše muke, ko je kriv za sva djela i nedjela, ko je glavni krivac kome se sudi jer su zbog njega ispaštali u Tivtu svi ljudi. E tom krivcu na lastovskom karnevalu sude što je tokom cijele godine imao ideje lude, i tog dana više nema pravo glasa kada se na lastovskom mulu pojavi pod maskama naroda masa. Tada nema gdje da ode već ga lastovljani tamo gdje je zaslužio vode. Upoznajte se sa jako

interesantnom manifestacijom u Donjoj Lastvi i uživajte u trenucima tradicije.
- Održava se nedjeljom i to u mjesecu Februaru u tivatskoj Donjoj Lastvi. Povorka sa maskama i Karnevalom, tradicionalno iz Sedmog kvarta kreće ka mulu u Donjoj Lastvi, ispred crkve Svetog Roka, mjestu na kojem će isti biti osuđen za sve prošlogodišnje nedaće bez prava žalbe, odnosno demokratije. U

karnevalskoj povorci svake godine se nađe i Gradska muzika Tivta, kao i mažoretke raznih plesnih klubova. Nakon suđenja i spaljivanja lastovskog krnevala, fešta se nastavlja u hotelu "Kamelija", malim maskenbalom za djecu i maskenbalom za odrasle, na kome se dodjeljuju nagrade najboljim maskama. Organizator je NVO "Harlekin".

TRADICIJA / FOLKLOR

Nacionalna igra, tradicija, nasljeđe, zanimljivi i veseli koraci koje možete naučiti i isprobati tokom vaše posjete gradu Tivtu

Osnivanje Kulturno umjetničko društva Boka, koje je nekad bilo Folklorni ansambl „Tivat“, pa folklorni ansambl „Boka“ vezuje se za datum 27.februar 1977.godine.

U početku su se koraci učili u folklornim sekcijama u okviru škola, pojedini koraci su se „skidali“ i sa televizije, učilo se od članica drugih folklornih društava, odlazilo se do okolnih gradova i prikupljalo se umijeće od drugih plesača koje se prenosilo na društvo u Tivtu. U Tivtu u početku nošnji nije bilo. Mijenjale su ih vojničke i brigadirske uniforme. Prvi nastup folkloraši su imali 1.aprila na Dan omladinskih radnih brigada, u Velikom gradskom parku. Formalno ozvaničenje Folklornog ansambla desilo se 18.05.1977.godine. Folklorni ansambl je prošao kroz mnoge

Igra bez kraja, igra koja spaja

nastupe u različitim krajevima i u sklopu mnogih manifestacija. Generacije su se nizale i svaka će reći da se mnogo vježbalo, neće zaobići ni greške koje prate svaki rad, ali će svaka utvrditi da je u osnovi njihovog postojanja i trajanja prijateljstvo.

Nizali su se nastupi u Gornjoj Lastvi, Budvi, igralo se na školskom brodu „Galeb“, na aerodromu su se dočekivali turisti, na Svetom Marku je održano 5 cjelovečernjih koncerata, išlo se i u Dubrovnik na „Folklorne susrete Tromeđe“, Doček štafete mladosti, Dani jugoslovenske fotografije, otvaranje rukometnog turnira „Trofej Jugoslavija“, zatim mnogobrojne inostrane turneje. Bitno je istaći i mnogobrojne uspjehe koje su postigli, a ono što je najbitnije jeste da i danas sa istim sjajem uljepšavaju gotovo svaki korak naših turista, nastupajući na svim

manifestacijama u gradu, gdje su uvijek glavna atrakcija. Ljepota koraka i njihovih pogleda uz zvuke muzike, nikog ne može da ostavi ravnodušnog, pa čak ni nas građane Tivta koji svaki put u njihovoj igri uživamo kao da je prvi put.

TRADICIJA / ŽUČENICA FEST

Jestiva biljka koju možete sresti u našim krajevima, lijekovita trava kojoj je posvećen festival, može se spremiti na razne načine, jako je ukusna i često servirana u domaćinstvima grada Tivta

Festival u čast kraljice jestivih trava

Organizacija žena Tivta i Radio Tivat, uz punu podršku Opštine i Turističke organizacije Tivta, posvetili su joj međunarodni gastronomski festival “Žučenica fest” koji traje od 2004. godine. Festival je specifičan po mnogo čemu, pa i vremenu trajanja: od prvih ljubičica do prvih zimskih bura. Tokom cijele godine žučenica se može ubrati u našim vrtovima, voćnjacima, vinogradima ili na nekoj livadi van grada. Naše bake pripremale su je na desetak načina, a Festival je izrodio preko 200 recepata jela, pića i poslastica sa ili od žučenice. Izaberite i pripremite neki od recepata koje nudimo i sigurni smo da će i vas žučenica osvojiti.

Žučenica je uvijek bila prisutna u našim životima. Mi sa njom živimo, njoj se divimo i u njenu čast svake godine organizujemo “Žučenica fest”, pa vas pozivamo da i vi budete dio ove predivne manifestacije i obilježja naše kuhinje.

Latinski naziv: Cichorium intybus

Narodni nazivi:

Potrošnik, vodopija, višnjev regrad, vodoplav, vuzlika, golica, gologuza, divlja ločika, divlja vodopija, želtenica, žučanica, žutjenica, jandrašica, kažiput, konjska trava, modrica, plavi cvijet, plavulja, konjogriz, zmijina trava, divlji radić, sunčevo cvijeće, cigura, cilkorija,

cikora, san toga, šurlin, ženetrga, žutinica, zubica, indivija, jandraška, matrica, peter, plavočvet, podrožnik, radić, radic, rdubovina, uzlika, zubica, sunčevo cveće, modar cvijet...

TRADICIJA / BOĆANJE

Najstariji sport koji se javlja u Tivtu je boćanje, a i danas je najmasovniji i najkvalitetniji sport. Boćanje u Tivtu se odvija na dva načina, postoje takozvana „nova i stara“ pravila. Takmičenje na zvaničnim prvenstvima bazirano je na novim pravilima. Budite i vi dio tradicije i učestvujte u Boćarskoj olimpijadi.

Najstariji sport koji se javlja u Tivtu je boćanje, a i danas je najmasovniji i najkvalitetniji sport. Javlja se 1903.godine a prvi zog se nalazio kod današnjeg hotela „Mimoza“. Jedinstveno i najmasovnije takmičenje je boćarska olimpijada koja je 1981. Godine igrana po 26.put.

Boćanje je bilo, tvrde pojedini izvori jedna od najomiljenijih zabavnih igara u starom Egiptu 2500.g pne, a po drugima sve je krenulo od Sparte i Timokreatesa pet stotina godina prije Hrista. Rimljani kojima su igru donijeli etrurci, modifikovali su igru dodajući joj metu kojoj se moralo približiti što bliže i tu su varijantu legionari prenijeli u provansu. Kamene lopte zamijenjuju se drvenim, ali sa ekserima da bi im se povećala težina, a u srednjem vijeku igra se proširila Evropom.

Boćanje u Tivtu se odvija na dva načina,

Blizu, bliže, najbliže ...

postoje takozvana „nova i stara“ pravila. Takmičenje na zvaničnim prvenstvima bazirano je na novim pravilima.

Teren za boćanje, nazvan zog, dužine je 27,5 m i širine od 2,5-4,00m. Na početku i kraju zoga nalaze se dva pravougona koja predstavljaju glavno mjesto odvijanja igre. Njihove dužine su jednake i dužine su 5m dok širina zavisi od širine terena. Takođe, potrebno je navesti da u sklopu novih pravila postoje više

različitih disciplina. Imamo klasične discipline, kao što je igra pojedinačno (jedan protiv jednog), parovi (dvoje protiv dvoje), trojke (troje protiv troje), krug, kao i gađačke discipline koje su modernijeg izdanja i znatno su atraktivnije zbog kratkog, a dinamičnog načina igranja.

Stara pravila se koriste samo prilikom sezone kada se odvija takmičenje na opštinskom nivou. To je zabavno,

takmičenje koje predstavlja najstarije i najbrojnije sportsko okupljanje u Tivtu.

Tivat je prijestonica boćarskog takmičenja, koje u svakoj generaciji ima predstavnika u crnogorskoj reprezentaciji. Ovaj sport je obilježje ovog grada, koje je kako u prošlosti tako i danas donosilo i donosi prestižne nagrade.

PRIRODA

Zelena boja, plavo nebo,
žuto Sunce, veličanstveno
more, pješčane plaže,
parkovi, staze za šetnju,
florističko faunistički
rezervat, seoska naselja,
miris cvijeća, drveće iz
raznih krajeva svijeta,
ostrva, šume, brda, planine...

Tajne mira i slobode

Priroda je najveći umjetnik na svijetu.
Umjetnik kome nikada ne nedostaje
inspiracija i čija djela vjekovima žive.
Umjetnik koji svoja djela nesebično
poklanja drugima i u čijim djelima se
nalazi recept za život. Čovječja ruka se
bori da nešto poput prirode stvori, ali
ipak je teško ići njenim koracima jer
čovjek postaje nemoćan čak i objasniti te

umjetnine, a kamoli stvoriti nešto slično. Zato ono što je priroda stvorila trebamo čuvati i u tome znati uživati. Ona nam zna reći kako da uživamo u mailm stvarima i kako da pronađemo put ka sreći. Zar nije lijepo sjesti pored mora i slušati muziku valova koji dodiruju stijene, šapuću im svoje tajne, a potom se prelamajući vraćaju nazad u dubine svoga svijeta. Zar nije lijepo prošetati parkom, livadom ili šumom i osjetiti miris

slobode, čuti šum drveća. Zar nije lijepo posmatrati ptice u letu ili slušati njihov crvrkut koji stvara predivnu muziku. Zar nije lijepo upoznati prirodu i radovati se svemu što nam ona pruži. Zar nije lijepo doći u Tivat i prepustiti se danima prirode.

PRIRODA / **MAGNOLIA**

Oličenje ljepote grada Tivta - Dama koja nikada nije sama

...stigla je iz Sjeverne Amerike u Evropu 1737.godine. Po nekim geološkim istraživanjima preci magnolije su postojali još prije 80-100 miliona godina. Tako stara, a opet tako lijepa i mlada. Šetajući ulicama grada Tivta možete je prepoznati po njenom zelenom stablu i prekrasnim velikim bijelim cvijetovima. Upravo jer je u Tivtu pronašla dom, smatra se cvijetnim simbolom grada. Od 2004.godine ponosno predstavlja grad Tivat. Damu lijepog mirisa možete sresti ulicama grada, u velikom gradskom parku, na trgu Magnolia, u marini Porto Montenegro i na svakom koraku uljepšava Tivat i čini ga još posebnijim.

Ljepotom odiše, na ljepotu miriše. Najzastupljenije stablo magnolije u Tivtu je magnolia grandiflora. Magnolia grandiflora je zimzeleno stablo porijeklom iz Sjeverne Amerike koja naraste do 25 metara u visinu. Krošnja je široko piramidalna a listovi veliki eliptičnog oblika, na licu sjajno zeleni, a sa naličja dlakavi. Krupni, bijeli cvijetovi u obliku rozete i veoma mirišljavi cvijetaju u toku ljetnjih mjeseci.

PRIRODA / GRADSKI PARK

U centru grada, pruža odmor, hlad, miris, svježinu, endemične vrste drveća iz svih krajeva svijeta, prošaran pješačkim stazama, čuvar ljepote

Miris života

Izuzetni klimatski uslovi omogućili su da, u tivatskom parku, koji je najveći u Boki, uspijevaju razni primjeri egzotičnog bilja kojeg su moreplovci donosili sa svih meridijana svijeta. Gradski park predstavlja najveću uređenu parkovsku površinu u Crnoj Gori. Bogatstvo biljnih vrsta park je stekao nekadašnjim običajem da svaki tivatski pomorac pri povratku sa svog putovanja donese stablo koje bi se sadilo na ovom prostoru.

Gradski park utemeljen je 1892.godine, o čemu svjedoči natpis na spomen obilježju postavljenom u samom parku sa kojeg, prevedeno sa njemačkog čitamo :“Ovaj park je osnovao 1892.godine bivši mornarički admiral Friherr Von Sterneck. Izgradnjom su

rukovodili komandanti brodova Hnatek, Padevit, Ziegler, Denning, Heinrich i C.Lanjuz kao i poslovođa Nedwich“. Da bi se održala tradicija, a park očuvao, 2006. godine pokrenuta je akcija „Vaše stablo u našem parku“, koja podrazumjeva da svaki građanin može povodom njemu važnih događaja (vjenčanje, rođenje djeteta, diploma..) donirati stablo koje će biti posađeno u parku.

Najznačajnije vrste su:

- Araucaria bidwilli (Australijska jela)
- Pinus halepensis (Alepski bor)
- Magnolija Grandiflora (Velikocvijetna magnolija)
- Magnolija liliflora (Ljiljanocvijetna magnolija)
- Pinus pinea (Pinjol)
- Cedrus Atlanticus (Kedar)
- Cupressus semervirens (Čempres)
- Platanus occidentalis (Platan)
- Platanus orientalis (Platan)
- Melia azedarach (Melija)
- Ceratonia silqua (Rogač)
- Aeculus hippocastanum (Divlji kesten)
- Ablizia julibrissin
- Laurus nobilis (Lovorika)
- Prunus laurocerasus (Lovorvišnja)
- Eucaliptus globulus (Eukaliptus)

PRIRODA / GORNJA LASTVA

Naselje u blizini grada, očuvana arhitektonska cjelina, pruža izvanredan pogled na zaliv, mnoštvo maslinjaka, stari mlin za masline, zbirke naslijeđa, pješačke staze, crkve

Na sjeverozapadnoj strani poluotoka Vrmca, koji, dijeleći se od lovčenskog masiva sedlom nazvanim Trojica, rastavlja unutrašnji bokokotarski zaliv u dva dijela, smjestila se opština Lastva. Obiluje veoma bujnom vegetacijom, predivnom prirodom i atraktivnim selima.

To je jedna od rijetkih još živih i očuvanih ruralnih cijelina na obrocima Vrmca. Smještena je na osunčanoj

padini Vrmca, u zaleđu Tivta na nadmorskoj visini od oko 300 metara. Do njega se dolazi solidnim asfaltnim putem koji se odvaja od glavne Jadranske magistrale i dug je oko 3km. Tipično primorsko, mediteransko, brdsko naselje koje se u odnosu na Gornji Stoliv nalazi sa druge strane brda Vrmac. Sa Gornje Lastve se pruža predivan pogled na tivatski zaliv i dalje preko poluostrva Luštica na otvoreno

more. Obavijena je bujnom vegetacijom što uz tipičnu primorsku arhitekturu čini prepoznatljiv mediteranski ruralni ambijent. Gornja Lastva je veoma osunčana pa je pogodna za uzgoj različitih biljnih vrsta koje je i danas krasi.

Selo je smješteno oko malog brežuljka , na terasastom terenu Vrmačkog masiva . Tu se nalazi lijepo osmišljena arhitektonska cijelina od dvadesetak kuća. Kuće odišu jednostavnošću, ali i skladnošću. Kuće su građene od kamena koji je bio osnovni građevinski materijal i nabavljao se iz obližnjih majdana. Postavljene su veoma skladno na stepenastom terenu. Između njih se proteže cijela mreža seoskih stazica koja povezuje sve pravce u selu, sa seoskim trgom. Stazice su ograđene suhomeđom a zbog terena na mnogim segmentima su pretvorene u stepenice. Kuće su uglavnom imale prizemlje i

Čuvar najljepšeg pogleda

sprat. Rijetko koja je imala potkrovlje –šufit. U prizemlju je bila smještena konoba, sa kužinom i magacinom. Služila je za odlaganje raznih kućnih predmeta i hrane, a negdje i kao štala za stoku. Na spratovima su bile sobe za spavanje. Ako je imala šufit, na njemu je postavljen otvor i ognjište.

U selu se nalaze i dva gumna koja su nekada služila za vrsidbu žita i seoska okupljanja. Danas se uglavnom koriste za sastajanja žitelja sela i upotpunjavaju ruralnu seosku arhitekturu. Gumno je obično popločano i ozidano kamenom. Posebno je atraktivan seoski trg, postavljen na kaskadnom terenu, služio je za okupljanje stanovnika za vrijeme raznih seoskih svetkovina. Nekada su se na njemu odvijale različite manifestacije, zabave, igre, a služio je i za trgovinu.

PRIRODA / VRMAC

Čuvar tivatskog i kotorskog zaliva

Vrmac je izdignut od urbanih gradskih zbivanja, skriven od neprijateljskih pogleda, zaštićen od uništavanja prirode, prijateljski raspoložen za svoje posjetioce.

Obrastao je šumskim drvećem, i zbog svojih prirodnih osobina i ekonomskih uslova, ima mogućnost za uzgoj

Vrmac- pješačka staza, pruža pješačenje kroz prirodni ambijent Tivta i Kotora. Pogled istovremeno na oba zaliva, najviši vrhovi 785 metara nadmorske visine, mnoštvo naselja, mjesta iz doba ilira, crkvice, austrougarski objekti

raznovrsnih biljnih vrsta. Ovo bogatstvo omogućava mu raspolaganje sa šumama kao prirodnim vrijednostima u skladu sa načelima zaštite životne sredine.

Pješačenjem putevima Vrmca uživajte u ljepoti netaknute prirode, brojnih biljnih vrsta i istovremeno u ljepoti seoske arhitekture koja otkriva graditeljsko umijeće nekadašnjih stanovnika Vrmca. Motivi iskonske prirode pokriveni su uz obale i niz padine humanom nadgradnjom, manjim naseljima sa tradicionalnom arhitekturom u kamenu i kultivisanim agrarom u zaleđu. I pored izloženosti raznim promjenama, ovi predjeli odolijevaju izgradnji, koja je sve više zastupljena. Neposredna sraslost mora i planinskog okruženja stvara i posebne klimatske karakteristike u kome se prožimaju primorski i gorski uplivi.

Ovaj masiv brda Vrmac razdvaja Kotor i Tivat, a na njegove strane se naslanjaju primorska mjesta i naselja, a prema vrhu nailazimo na različite ostatke nekadašnjih sela, arheološka nalazišta, kulturno istorijske spomenike, pješačke i biciklističke staze koje i fizički povezuju ova dva grada.

PRIRODA / SOLILA

Florističko-faunistički rezervat, na 10-ak km od grada idealan za birdwatching, posjećuju ga flamingosi, kormorani, ibisi, ždralovi, nJORKE, velike carske šljuke, muljače, vivci

Solila su specijalni florističko-faunistički rezervat. Nalaze se u močvarnom dijelu priobalnog pojasa tivatskog zaliva. Ono što je interesantno za turiste i ljubitelje posmatranja ptica jeste da na ovom području borave veoma rijetke ptice poput flamingosa, kao i mali kormoran koji takođe svoje utočište pronalazi na tivatskim Solilima. Na površini od 150 ha

Uz miris mora i pjesmu ptica

smjestilo se 111 vrsta ptica od čega su 49 vezana isključivo za vodena staništa. Neke od interesantnih vrsta koje se mogu vidjeti na solilima su: ibisi, ždralovi, nJORKE, velike carske šljuke, muljače, vivci i dr.

Solila su atraktivna tokom cijele godine, međutim, za strastvene posmatrače ptica preporučuje se prolječna seoba, period od februara do kraja aprila.

Ptice vole tišinu i svoj mir, pa će i vama u ovom području biti odmor dok uživate u posmatranju tih čarobnih stvorenja. Za ovaj užitak dovoljno je da sa sobom poneste durbin ili dvogled i prepustite se njihovom letu, kao i posmatranju njihovih života.

Značajni datumi za zaštitu i posmatranje ptica u kalendarima ornitologa, a koji se tradicionalno obilježavaju širom svijeta, pa i u Crnoj Gori su:

-2.februar-Svjetski dan močvarnih

staništa (World Wetlands Day)
-drugi vikend u maju-Svjetski dan ptica
selica (World Migratory Bird Day)
-prvi vikend u oktobru-Evropski dan
posmatranja ptica (Eurobirdwatch)

PRIRODA / ŽUPA

Atraktivan kompleks koji u „dogovoru“ sa prirodom pruža mogućnost odmora, dnevnih šetnjica, uživanja u hladu drveća ili sunčanje na plažicama sa pogledom na Tivat sa jedne strane ili na Sv. Marko i Ostrvo cvijeća sa druge strane. Na ovom području sada je aktuelno i skijanje na vodi, uz još mnogo drugih sportova na vodi. Ono što je takođe interesantno za Župu je to da je ona domaćin i prve Motorijade u Tivtu, gdje su se okupili motoristi iz različitih krajeva svijeta, organizovani su koncerti i različite zabave koje su okupile i i dalje će okupljati veliki broj ljudi. Šetnje, priroda, more, plaža, kampovi, sport, a opet sa druge strane vile, ljetnikovci i čuvene palate.

Tajanstvena ljepotica

PRIRODA / OSTRVA

Sveti Marko – mir, tišina, čempresi, maslinjaci, plaže- dolazak brodom ili barkom

Gospa od Milosti – vjerski turizam - brodom ili barkom

Ostrvo cvijeća -cvijeće, manastiri- brodom, barkom, autom, biciklom

Oaza mira – ostrva u Tivtu

Čempresi, šume, maslinjaci, plažice, more sunce i odmor. Sve se to smjestilo na ostrvu Sv. Marko u tivatskom zalivu. Čisto more u kome sunce kupa svoje zrake, kamenčići na plaži, pjesak na plaži ili ipak neka od pontica, to možete sami izabrati, ali gdje god da se smjestite uživat će te u miru i tišini, a opet će vam na samo par minuta vožnje brodićem biti Tivat, (centar) i Radovići, Krašići, pa možete izabrati na kojoj ćete strani uživati u čarima restorana.

U blizini sa jedne strane ostrva nalazi se i Ostrvo cvijeća, možda će neko od vas odlučiti da tamo provede dan na plaži, a možda će ipak posjetiti Gospu od Milosti koja se nalazi sa druge strane ostrva, oni su Sv. Marku poput anđela čuvara. Ostrvo cvijeća je malo ostrvo ovalnog oblika, oko 300m dugo. Ono što ovo ostrvo u istorijskom smislu čini atraktivnim jeste kompleks- ostaci manastira Sv. Arhanđela Mihaila.

PRIRODA / PLAŽE

Carstvo kamenčica

59

Plaže –pješčane, kamene, male, velike, porodične, za zaljubljene, za starije, za mlađe, napuštene, zabavne, stare ili čak moderne, sve su na svoj način lijepe i posebne. Svaka ima svoju priču i svako ima neku priču o njima. A da bi priču mogli pričati potrebno je da i sami doživite Tivat i sve ono što vam ovaj gradić nudi. Vi birate koja vam je plaža najdraža i vi odlučujete da li ćete sunce ili hlad, da li ćete van grada ili u gradu, da li ćete sitni pjesak i plićak za vašu djecu ili ipak dubine mora i stijene, krupniji pjesak, ponte...

PRIRODA / ZALAZAK SUNCA

Kada sunce odlazi, a stražu nad gradom preuzima mjesec

Ima nešto što u Tivtu sigurno nećete propustiti, a to je zalazak sunca. Koje god mjesto da izaberete prizor je veličanstven, i doživljaj nezaboravan. Iz svake perspektive i iz svakog kutka grada ima nešto što će ovaj zalazak učiniti posebnim na svoj način. Da li će to biti na klupici na šetalištu, dok šetate pored mora, na nekoj plaži ili u nekom naselju na malo većoj nadmorskoj visini - doživljaj je uvijek potpun. Ima nešto u

tome kada sunce predaje svoju smjenu, a vjerni stražar mjesec je preuzima.

GASTRONOMIJA

Ukusna hrana na svakom vašem koraku, konobe, restorani, pa čak i brod- restorani, domaćinstva, svi nude najukusnija jela specifična za ovaj kraj. Rakovi, školjke, riblji specijaliteti, meso na razne načine, pršut i sir, salate, serenada od žućenice, priganice, vino, rakija, med

Ukus našeg kraja

Svako ko putuje i ko je ikada putovao složice se sa činjenicom da jedna država, jedno mjesto, jedno selo, jedan grad ne bi mogli oslikati sebe, ako ne zadovolje ukuse svojih posjetilaca. Lijepo je uživati na plaži, kupati se, sunčati se, plivati, šetati, baviti se sportom, ali je još ljepše kada vas nakon lijepih i dugih šetnji u restoran dozove i nekako opije miris naših primorskih jela koje će izazvati veću dozu vaše sreće. Sreća i ljubav su jedine stvari koje se povećavaju kada se dijele i zato ih mi želimo podijeliti upravo sa vama.

Svježa riba iz mora, školjke koje ćete kušati, a potom ih sačuvati kao suvenir, rakovi čiji je ukus neodoljiv, sve to u marinadi od domaćeg maslinovog ulja. A kakva bi riba bila riba ako ne pliva u moru ili u vašem slučaju u domaćem vinu. Uz čašicu domaćeg bijelog ili crnog vina stići ćete do samog raja gdje vašoj sreći nema kraja. Neko će se od vas ipak odlučiti za specijalitete od mesa, uz predjelo pršut, masline malo sira ili će iz menija nešto specifično da bira. Upoznajte ukus Tivta i našeg kraja, uživajte u onome što vam od srca daje i samo tako će naše prijateljstvo vječno da traje.

Ono što je interesantno i specifično za Tivat, jeste činjenica da mi gajimo ljubav prema jednom ukusu koji na drugim mjestima možda i nećete naći. Radi se

o jestivoj travi-žučenici ili ako vam je poznatije cikoriji. Kada je pogledate nikad nećete pomisliti šta sve ona može da bude, ali kada je probate kroz razne recepte naših stručnjaka za žučenicu, shvatićete da je u jednostavnosti prava ljepota.

GASTRONOMIJA / RIBLJI SPECIJALITETI

U Tivtu možete naići na mnogo restorana koji su specijalizovani upravo za riblje specijalitete i koji su svoj ambijent uskladili sa onim što u restoranu nude. To su kameni restorani, sa drvenim klupama, ukrašeni ribarskim mrežama, školjkama, smješteni uz samu obalu ili sa pogledom na more. Sav taj ambijent je osmišljen upravo zbog toga da doživite taj ukus iz mora, ne samo da ga osjetite. Radi se o mnogim

specijalitetima mediteranske kuhinje, lignje na razne načine, rižoto u raznim bojama, školjke na hiljadu načina i sa hiljadu naših začina, riba na gradele, salata od hobotnice, mušlje, pašta sa plodovima mora i još mnoštvo takvih specijaliteti ćete pronaći u menijima tivatskih restorana.

Uzmite običnu školjku na plaži, prislonite je na uvo, čućete šum mora i on neka vas odvede u neki od restorana gdje ćete uživati u kuhinji. Kao što more u školjci diše, tako i specijalitet mora na vašem stolu neka zamiriše.

Neodoljivi plodovi mora

GASTRONOMIJA / PRŠUT I SIR

Ono što mi u Crnoj Gori pa samim tim i u Tivtu nazivamo srećom odnosno jednim od obilježja sreće jeste bogata trpeza. A na toj crnogorskoj trpezi i trpezi u Tivtu, da bi ona bila potpuna uvijek se moraju naći domaći pršut i sir iz ulja. Ti ukusi kada se spoje nikoga ne ostavljaju ravnodušnim. To nije samo pršut, to nije samo sir, to je ono što mi gajimo, volimo i nešto u šta ulažemo veliku pažnju, i čime i privlačimo istu. To su male stvari koje mnogo govore, koliko dobro stvorimo, toliko će nam se dobro i vraćati, koliko vi zadovoljni

Sreća je u malim stvarima tradicionalni pršut i sir

67

ustanete sa svoga stola, toliko ćemo i mi, vaši domaćini biti zadovoljni. I zato dođite u neki od tivatskih restorana i tražite jednu platu pršuta, maslina i sira, i još neko dobro vino i vaša sreća će biti kompletna.

GASTRONOMIJA / ŽUČENICA

Kraljica među travama

A da li ste znali da setajući kroz prirodu možete otkriti čarobnu biljku koja je Tivtu darovala tradiciju?

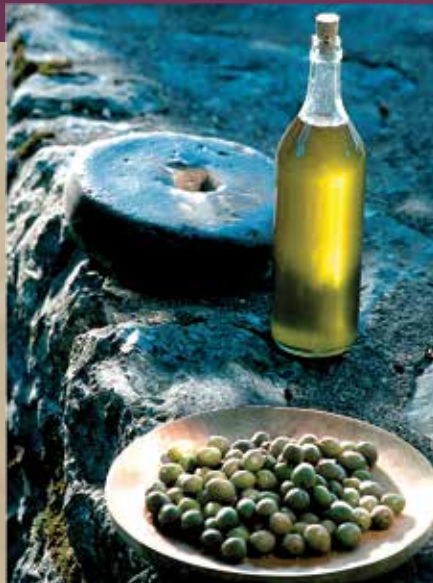
Dok pješačite vašim omiljenim stazama niste ni svjesni koliko puta slučajno nagazite ono što predstavlja jednu od najvećih posebnosti u našoj kuhinji. Ne brinite, ona će vam oprostiti, i to na taj način sto će na vašoj peti ostaviti svoj miris, miris ljepote kako bi vas opomenula da je sledeći put prepoznate i ne zgazite već uberete i od nje napravite milion specijaliteta, a o njima ćete mnogo čuti, a zatim i poželjeti da ih probate. Njen izgled je poseban, a njenu moć ćete shvatiti kada vidite kako još može da izgleda i to na vašoj trpezi.

Na padinama planina koje se uzdižu iznad Boke Kotorske rastu brojne ljekovite i jestive biljke. Još je 1624 godine Timotej Cizila u svom djelu „Zlatni vo“ skrenuo pažnju na obilje „ljekovitog bilja i rijetkog korjenja, koje se u tolikim količinama nalazi na veoma malo mjesta u svijetu“. U tim travama je miris i ukus Bokeške kuhine. Među jestivim travama, žućenica je nekrunisana carica, gotovo sveta trava hraniteljka.

GASTRONOMIJA / MASLINE, MASLINOVO ULJE

Gdje ima maslina ima i mira, gdje će da raste maslina sama bira. Zato je i izabrala Tivat kao mjesto gdje će da čuva svoje veličanstvene plodove. Maslina se takođe smatra simbolom mediteranske kuhinje i od maslina može da se napravi u ishrani zaista svašta, šta god poželi vaša mašta. Maslinovo ulje koje se proizvodi u Tivtu je gospodar među začinima u kuhinji svih domaćinstava. I dok je u svojoj boci izleda veličanstveno, a kakvo tek veličanstvo postaje kada se sjedini sa nekim od jela na vašem stolu. E to je zaista moć, moć koja stvara nove ukuse, moć koja hrani veličinu i ljepotu daje, moć koja već vjekovima ne prestaje. E zbog te moći se za maslinu sa pravom kaže da je simbol plodnosti, dugovječnosti izobilja i mira.

Maslina u književnosti i istoriji

U Bibliji se spominje više od hiljadu puta. U hrišćanstvu je simbol Božje brige za ljude, Mojsije je oslobađao ratovanja muškarce koji su gajili masline. Golubica koja se poslije potopa vratila na Noevu arku u kljunu je nosila maslinovu grančicu kao simbol pomirenja Boga i ljudi. Sa mnogo maslinovih grančica narod je proslavio Isusov ulazak u Jerusalim. Zbog čvrstoće i otpornosti

Simbol mira

maslina je simbol snage. Herkulova toljaga bila je od maslinovog drvetu. Maslina je simbol odanosti i vjernosti pa je Penelopin i Odisejev bračni krevet bio od maslinovog drvetu. Homer je maslinovo ulje zvao tekućim zlatom. Hipokrat je maslinovo ulje prepisivao za više od 60 raznih bolesti. Pobjednicima na olimpijskim igrama na glave su stavljali maslinove vijence, a za nagradu su dobijali amfore sa maslinovim uljem, koje je tada bilo veoma skupo. Sve je to stalo u životnoj priči masline i maslinovog drvetu, i sve to i danas narod poštuje, njeguje i servira, u svojim domaćinstvima, i na stolovima svim konoba, restorana...sve to samo za vas. Najtipičnije mediteranske kulture

maslina i vinova loza u ovoj oblasti imaju veoma dugu tradiciju. Maslina je imala veoma značajno mjesto u životu stanovnika počev od prerade i upotrebe ulja do različitih mnogobrojnih vjerovanja i običaja. Ulje se osim u ishrani, koristilo kao lijek, kao platežno sredstvo i za osvjetljenje, a maslinova grančica je imala ljekovitu moć. Da se maslini posvećivala pažnja (Luštica) potvrđuje podatak da se mladić nije mogao oženiti ako prethodno ne zasadi izvjestan broj maslinovih sadnica. Pod berbom maslina podrazumjeva se kupljenje maslina u korpe, nakon čega se presipaju u vreće, a potom se nose u konobe. Tu se peru i prosušene stavljaju u kamene mline gdje se melju, a cijede se u drvenom ili metalnom tijesku. Dobijeno ulje čuva se u kamenim pilima. U tim konobama su se takođe nalazile poljoprivredne alatke, kao i vinske bačve, boce i demižane.

GASTRONOMIJA / PRIGANICE

Najukusnija hrana - djelo ruku tivatskih dama

Priganice i rakija, ima li ljepšeg i vedrijeg dočeka. Šta će vam drugo bolje uljepšati dan. Kada ih vidite odmah vam zablista osmeh na licu, ali prava čarolija nastaje u trenutku kada probate taj nevjerovatan ukus koji vas vodi u poseban svijet- svijet naših dama. Samo one znaju šta se krije u tim malim ukusnim lopticama i samo one znaju recept za čaroliju, da samo one znaju ali i vama priliku da ih probate i postanete dio te čarolije daju. Kušajte priganice naših dama, i rakiju naših domaćina ili ipak uzmite uz to malo vina. To je poslastica koja vječno traje i koja vam ljubav i snagu daje. Priganice i rakija, priganice i vino, priganice i med, priganice i sir... na svakom koraku priganice, probajte i znaćete da sa razlogom idu uz sve.

Sveto vino

U vinu je istina, i zato nikada ne treba propustiti dobar obrok zaliti sa još boljom čašom vina. Vina su se u Tivtu zajedno sa maslinama čuvala u čuvenim konobama u vinskim bačvama, tj tzv demižanama. Tivatska vina su bila poznata po svom kvalitetu o čemu je pisao i crnogorski kalendar „Grlica“ 1838.godine, ističući da ona ne zaostaju sa francuskim i španskim vinima. Zamislite večericu pored mora dok valovi zapljuskuju obalu stvarajući prijatnu muziku, vi jedete ribu pripremljenu u našim restoranima i uživajte u onom tankom, ali nekako značajnom zvuku kucanja dvije čaše u kojima se crveno poput ljubavi smjestilo vino. Ili prozirno bijelo kristalno čisto poput duše. E tek tada će vaša duša biti u potpunosti ispunjena. Zato je jako značajno uz jelo naručiti neko dobro domaće vino, ili još bolje da izostavimo ovo „dobro“ jer se kvalitet podrazumjeva.

GASTRONOMIJA / MED

Kada se priroda poigra sa vama...onda nastaje nešto što se zove med. I sam naziv kaže da je to nešto slatko i prijatno. Med je najbitniji pčelinji proizvod i ima značajna blagotvorna dejstva. Postoji čitav niz pčelinjih proizvoda pored meda koji imaju izuzetna ljekovita svojstva, među njima spadaju: polen, propolis i matični mleč. Značaj meda se

ogleda prije svega u njegovom sastavu. Medu se prepisuju blagotvorna svojstva na organe za varenje, disanje (kašalj, prehlade, bronhitis), na anemije, apetit i dr. Kada se udruži pčela i cvijet nastaje ovaj predivni proizvod zvani med. U Tivtu će vaš odmor biti sladak poput meda.

Medenim koracima

AKTIVNI ODMOR I ZABAVA

...mir, ljepota, sunce, plaže, vedrina neba, miris cvijeća, cvrkut ptica, čist vazduh, zalazak sunca, sjaj zvijezda...nešto u nizu nedostaje, ali ne i u Tivtu. Upravo je Tivat grad gdje uvijek ima mjesta i za aktivni odmor....grad koji otvara lepezu mogućnosti kada su sportske aktivnosti u pitanju, a gotovo svaka je povezana sa prirodom i nudi upravo onaj spoj koji ste tražili, odmor kroz sport i zabavu...Ako vam je sport u duši, duša vam je zdravog duha i čista, a u Tivtu vas čeka raznih sportova cijela lista.

Da li se želite penjati na prirodnim stjenama u potrazi za predivnim pogledom na tivatski zaliv, ili vam ipak više odgovara priključiti se bočarskoj olimpijadi i uz muziku, pjesmu, dobru hranu i veselje biti dio najstarijeg sporta u Tivtu, možda ste ipak više skloni jedrenju dok vas valovi nose na svojim leđima, ili zaranjati u dubine

Otkrijte talenat u sebi

veličantvenog mora koje svoje tajne krije u školjci poput bisera, a krije i još mnoge sportove na vodi poput kajakaštva, žičare na vodi, stand up paddling (veslanje u stojećem stavu, stiglo sa Havaja), ono što je također stiglo u naš kraj u predivnom okruženju Luštica development jeste golf, a kada odigrate partiju golfa, zašto ne biste prošetali stazama Radovića i Luštica koje vas vode do predivnih plaža i

predjela ili stazama Vrmca, koje su poznate kao pješački Raj. A onda predveče, uz opuštajući zalazak sunca isplivati sa sportsko ribarskim društvom i uživati u ribolovu i pripremi onoga što ste sami ulovili i što bi mogla biti najslada večera u vašem životu. E sada su već karte otvorene i stavljene na stolu, a na vama je da izaberete onu pravu i onu koja oslikava vašu ličnost. A kada to uradite, uživajte u onome što su priroda i grad Tivat zajedničkim snagama pripremili za vas.

AKTIVNI ODMOR / RIBANJE

U čekanju je sladak plod ulova

Jedan od mnogih odgovora na pitanje o tradiciji ovog grada jeste i ribanje. Najstarije zanimanje stanovništva i zanimanje koje i dalje živi, i to ne samo za mještane već i za sve radoznale posjetioce, za sve vas. Evo mali kratki uvod vezano za ribanje o čemu svjedoče i rukopisne knjige s početka XIV. vijeka. Ono što je ribarima najpotrebnije je dobra volja i oprema. Oprema su razne mreže, parangali, pušće, vrše, osti, i naravno barka kao jedno od osnovnih prevoznih sredstava za obavljanje ribolova (gaeta, guc, leut i svječarica). Danas je aktuelan odlazak na ribanje u vidu "Fish piknika" gdje i sami možete osjetiti draž mora, ljepotu i užitak ribolova pod vedrim nebom. Ko jednom proba, nikada ne odustaje. Ribanje je nešto što se voli, nešto što traje, nešto što smisao životu daje. Ono što je nekada bilo aktuelno i jako interesantno jeste žensko ribanje, u barci koja je išla na ribanje samo su žene mogle biti prisutne. Danas već ribari smatraju da je ženama ipak bolje van njihovih barki, što ne znači da i žene nisu jednako dobri ribari kao i muška populacija.

AKTIVNI ODMOR / RONJENJE

Kako na najbolji način upoznati tajne mora

Ronjenje – pravi način da odgovorimo na ovo pitanje. Gledate more, kupate se u njemu, vozite se brodićem, skijate na vodi, jedrite na vodi, plivate u moru, divite se njegovoj veličini i plavetnilu i nevjerovatnoj moći da vas opusti samim svojim postojanjem, a da li ste ikada poželjeli da otkrijete, šta se krije u dubinama mora. Ronilački klub „Neptun“ od 1993.godine ispunjava vaše želje da zaronite u dubine Jadranskog mora i otkrijete tajne epoha koje su se smijenjvale na ovim prostorima.

AKTIVNI ODMOR / JEDRENJE

Na leđima valova i krilima vjetra

Jedrenje- još jedan predivan sport u kome možete uživati u Tivtu. Ako već znate da jedrite prepustite se vjetru da vas nosi na svojim krilima, a ako želite da naučite, onda učite od najboljih, od onih koji se sa svakog takmičenja vrate

sa osmijehom na licu. Jedriličarsko društvo „Delfin“ - Višestruko je nagrađivan kako za razvoj sportske kulture, jedriličarstva, pomorstva, narodne tehnike, tako i za sportske rezultate. Sve su pohvale i organizaciji brojnih državnih i međunarodnih takmičenja.

AKTIVNI ODMOR / STAND UP PADDLING

Veslanje na drugačiji način, veslanje u stojećem stavu

Stand-Up-Paddling, odnosno veslanje u stojećem stavu na dasci je nov, širom svijeta popularan sport osmišljen na Havajima. U nevjerojatno kratkom periodu ovaj je sport dobio stotine hiljada sljedbenika koji veslaju morima, rijekama i jezerima.

Ovaj sport je praktično stvoren za sve vas, ne zahtjeva mnogo, uči se jako brzo i isto tako brzo i zavoli. Svi uzrasti se mogu oprobati u ovoj interesantnoj vještini veslanja u stojećem stavu, pa čak i učestvovati u nekom takmičenju i osvajati simpatične nagrade. Tivat želi da vam pruži da se sreća sa vama druži.

AKTIVNI ODMOR / PJEŠAČENJE

Zaljubljenike u prirodu i bicikliste očarati će ono što ova staza pruža, očaraće ih ljepota Bokokotorskog zaliva, prirode i drevnih naselja poput Risna, Kotora, Perasta i Tivta koji se gotovo mogu dohvatiti pogledom sa staze Vrmac. Vi ćete odlučiti koju od staza da izaberete, a ona će vas odvesti do svih skrivenih ljepota ovog kraja. Dok pješačite stazama sa jedne strane se otvara Kotor, grad hiljadugodišnje istorije, dio svjetske kulture i prirodne baštine, sa druge strane Tivat sa svojim najljepšim zalivom i svjetski poznatom marinom Porto Montenegro, zatim tivatski arhipelag koji čine poluostrvo Prevlaka i ostrva Sveti Marko i Gospa od Milosti.

Kada spomenemo puteve raja, mislimo i na pješačku stazu Radovići- Žanjice koja otkriva druge poglede na grad Tivat, i opet je posebna na svoj način.

Pješačenje putevima raja i upoznavanje našeg kraja

Staza polazi iz Radovića (98mnnv) ka zaseoku Gošići odakle nastavlja ka selu Babunci i za taj dio staze se koristi stari kameni Austrougarski put. Babunci su i najviša točka trase(250mnnv).Dalje nastavlja ka lokaciji Bare-Lokanj(149mnnv) koristeći kombinaciju starog i betonskog seoskog puta. Na toj lokaciji je i raskrsnica kružne staze(prvi dio). Jedan krak staze ide ka selu Tići(160mnnv) i kreće se pretežno uskim asfaltnim putem a zatim silazi ka Žanjicama(plaža-izletišta). U tom reonu se ponovo koristi stara kamena staza. Staza se zatim kreće kroz maslinovu šumu ka selu Marovići i u tom reonu se koristi makadamski put sa manjom kombinacijom betonskog puta te se ponovo vraća na lokaciju Bare-Lokanj. Drugi krak staze skreće ka selima Zambelići i Begovići a zatim ka Radovićima gdje se i završava ova kružna ruta. Ovaj dio rute je pretežno asfaltni put i plan je da se iskoristi za sledeće rute koje bi se odvajale sa ove staze ka određenim lokacijama istorijskog značaja i vidikovcima tako da se sami sadržaj drugog dijela staze upotpuni.

AKTIVNI ODMOR / CLIMBING

Otkrijte šta se na vrhu stijene krije

Ono što je priroda sačuvala, ljudi su napravili u sportsku atrakciju. Radi se o jednoj stijeni visine 16 metara koja se nalazi u naselju Mažina u Tivtu. Sportsko penjanje – climbing se smatra za najbezbedniji oblik ovog sporta. . Ovaj sport teži da postane olimpijski sport, a u Tivtu na stijeni postoji 11 smjerova ili takozvanih sidrišta sa osiguranjem. Sportsko penjanje je otvorenog tipa tako da svi znatiželjni i zainteresovani gosti za ovakav vid aktivnosti mogu doći i uživati u ovoj vrsti aktivnosti, a ujedno osvajajući stijenu, imati priliku sa vrha uživati u pogledu na tivatski zaliv.

AKTIVNI ODMOR / GOLF

Elegantno i sa stilom

Obala i more možda čine sam dizajn Luštica, ali unutrašnjost nudi jednako dobru alternativu koja se ogleda u sjajnom naselju u kome je pozicioniran jedan od najljepših golf terena i golf klubova. Tereni su kreirani od strane međunarodno priznatog dizajnera golf terena Gary Playera koji ujedno predstavljaju prvi golf teren u Crnoj Gori

sa 18 rupa. Ovi tereni pružaju mogućnost igre u predivnom prirodnom ambijentu sa još ljepšim pogledom i naravno, golf svjetske klase. Golf klub nudi časove golfa, turnire i streljaštvo kako za profesionalce tako i za amatere. Posjetite Luštica bay.

AKTIVNI ODMOR / BIKIKLIZAM

Pješačenje ili biciklizam? Staze na Vrmcu, kao i staze na Luštici vam pružaju mogućnost izbora. Ukoliko odaberete biciklo, možete obići grad i uživati na mnogim lokacijama. Dok lagano osvajate staze na dva točka pruža vam se pogled na zaliv koji ostavlja bez daha, pruža vam se mogućnost da zavirite na sva i

najtajanstvenija mjesta grada Tivta, sva ona mjesta koja nisu dostupna vozilima, pruža vam se šansa da se upoznate sa našim krajem onako kako dolikuje i da praktično svaki sledeći okretaj pedale nosi nešto novo, nešto vrijedno pažnje. Ključ svih vrata koje vam Tivat otvara je u vašim rukama, samo odaberite na koja da pokucate. Biciklizam je zdrav, biciklizam je lijep, biciklizam vam čini sve dostupnim, biciklizam vam govori kako

Zdrav život na dva točka

na dva točka do sreće dok se pedala okreće. U Tivtu je život zdrav i upravo zbog toga je ovaj grad prvi u Crnoj Gori koji je uveo bicikle kao sredstvo prevoza kako bi umanjio zagađivanje vazduha i omogućio brže i lakše stizanje do željene lokacije. Ovaj korak napravljen je kako zbog građana Tivta, tako i zbog turista koji žele na dva točka obići i doživjeti grad.

Čist vazduh, lijep i bistar pogled, mogućnost upoznavanja i najmanjeg kamenčića koji pripada ovom gradu, biciklističke staze pružaju ono što noge ne mogu same da zgaze. Dodite u Tivat, potrebna vam je želja, dobro raspoloženje i samo dva točka da osvojite grad.

AKTIVNI ODMOR / BOĆANJE

**Jedno je zašto,
a hiljadu zato**

Zašto baš boćanje? Zato što je to najstariji, najinteresantniji, najprivlačniji i po svojim obilježjima jedinstven sport koji zbog više svojih zasluga u Tivtu nosi titulu šampiona. Samo gledanje ovog sporta vas ispunjava, a možete se tek zamisliti u ulozi takmičara. Nisu suveniri samo magneti, nakit, i razne druge opipljive stvari, suvenir je to da budete dio tradicionalnog sporta u našem gradu. Da budete dio bućarske olimpijade koja se svake godine odvija u predivnom ambijentu na tivatskim zogovima(terenima za ovu specifičnu igru) i koja je uljepšana ljepotom svoje jednostavnosti. Kada kažemo jednostavnost mi tivćani mislimo na Zog, ljude u njemu i ljude oko njega koji su došli da uz dobru pjesmu i dobru igru podrže one najbolje. Budite i vi dio Bućarske olimpijade i osjetite kako je kada baš vaša buća bude najbliža bulu.

AKTIVNI ODMOR / OSTALI SPORTOVI

Košarka, odbojka, rukomet, fudbal, kuglanje, plesovi...

Tu su i još mnogi drugi sportovi poput košarke, odbojke, rukometa, fudbala, tenis, streljaštvo. Zatim marina Porto Montenegro nudi širok izbor raznovrsnih sportova tenis, skvoš, kuglanje, zatim fitness, teretana, stoni tenis, različite vrste plesova, joga zumba i sl...

AKTIVNI ODMOR / SPORTSKE IGRE I TAKMIČENJA

REGATA 1000 ostrva

Najveća transjadranska regatta, karakteristična za kraj sezonskog perioda – spetembar mjesec. Duga 280 nautičkih milja, na relaciji Tivat – Rijeka – Tivat, na kojoj se prolazi više od 1000 ostrva koja se nalaze na kursu, takmičari mogu učestvovati u jednoj ili obje etape, a učešćem i visokim pozicioniranjem u regati, učesnici stižu priliku ulaska u svjetskim jedriličarskim rekordima. Regata se organizuje pod pokroviteljstvom JK “Scor” iz Rijeke i Porto Montenegro kompanije iz Tivta.

JADRANSKE IGRE

Svake godine se održavaju u Tivtu, tokom ljetnjih mjeseci, kao i drugim primorskim gradovima regiona. Takmičenje se odvija među lokalnim grupama i svako mjesto osmišljava svoje takmičarske discipline. Ove igre imaju i međunarodni karakter, jer takmičari svoje snage odmjeravaju i sa protivničkim ekipama iz Slovenije, Hrvatske i Italije.

ZABAVA / BOĆARSKA OLIMPIJADA

Interesantna sportska tradicionalna manifestacija koja se u Tivtu održava u ljetnjem periodu (jul/avgust). Specifična i atraktivna je zbog starih narodnih pravila igre, pa samim tim predstavlja i turističku atrakciju. Na tivatskoj boćarskoj olimpijadi, osim takmičara iz Tivta, učestvuju i takmičari iz velikog broja drugih gradova iz Crne Gore, kao i iz inostranstva. Boćanje je u primorskim gradovima, a posebno u Tivtu tradicionalni sport koji stremlji sve većoj popularizaciji kao najstarija manifestacija koja se u ovom gradu održava.

ZABAVA / GRADSKA MUZIKA TIVAT

Na isteku XIX-og stoljeća, sa prvim naznakama razvoja industrije i pomorstva u zemljoradničko-ruralnom Tivtu, običajne pjesme „gajde“ i „ljerice“, kao prepoznatljivi oblik muzičkog izražavanja zamijenili su novi zvuci. Muzici skloni mještani mladi i stariji prihvatili su novosti kao izazov i 1891.godine, Antun Žeželić je uspio da

oformi prvi orkestar. Orkestar je sačinjavalo 11 muzičara. Crkvene svečanosti, svadbe, serenade i prigodne večernje zabave po tivatskim selima, zaseocima, oplemenile su se orkestarskim muziciranjem. Nakon prestanka ovog orkestra osnovan je tamburaški orkestar od 8 članova. Ovaj orkestar je takođe nastupao na raznim svečanostima sve do početka 1909.godine.

Kad srce bira, Gradska muzika će da svira ...

„Novo vrijeme“ u Tivtu, među mještane donosi i ideju o osnivanju prve, prave „bleh“ muzike. Podsticaj za takvo razmišljanje je i prisustvo vojnog duvačkog orkestra u sastavu 91-e austrougarske regimente u pomorskom Arsenalu. Muzika je svirala tradicionalno „na Brackovo“ na Spasovdan u Tivtu i za Petrovdan u Risnu i Cetinju. Dočekivala je i ispraćala brojne državnike, od nadvojvode Fridriha i

kralja Aleksandra u Tivtu, Zetskog bana na Cetinju, Josipa Broza Tita do današnjeg predsjednika Filipa Vujanovića.

7. novembar se slavi kao Dan Glazbeno prosvjetnog društva Tivat. Najveći kvalitet nakon 103.godine postojanja društva, svakako je njegovo trajanje. Neprekidno nastojanje da muzika i dalje svira, strpljenje i volja za obučavanjem preko 250.muzičara koji su znanje o

notama i instrumentima stekli upravo u ovom kolektivu, borba za egzistenciju, želja tivčana da imaju muziku, navika na muziku, tradicija.

Ispisana je u Tivtu ogromna orkestarska partitura u kojoj brilijantne solo dionice, kao i ljudske sudbine vezane za ovo Društvo, imaju vrijednost tek kada ih odslušamo zajedno.

ZABAVA / MUZIČKA ŠKOLA TIVAT

Muzikom kroz život

Sliku jednog društva, njegovog razvoja, potreba i kulture, tradicije i napretka u njemu, u velikoj mjeri daje škola. Škola je uvijek nosila pečat vremena i bila izložena promjenama. Kako se mijenjala društvo i s njim karakter vaspitanja i obrazovanja, tako se mijenjao i položaj i razvoj škole.

Muzička škola u Tivtu osnovana je 29. oktobra 1964.god. Osnivač Škole je Opština Tivat. Od školske 2005/06 otvoreno je i područno odjeljenje Škole u Radovićima.

Svoju politiku razvoja Škola usmjerava ka duvačkim instrumentima, ne zapostavljajući ni već postojeće. Značajno je naglasiti, da je kao prva muzička škola u Crnoj Gori otvorila odsjek LIMENIH DUVAČA (horna i truba) i poslije samo godine dana rada ovog odsjeka, pokazala značajne rezultate na takmičenjima.

Organizator je i serije koncerata koji su rađeni u saradnji sa Muzičkom akademijom Cetinje i Barskim ljetopisom. Odličnom saradnjom sa NVO „ Ars praesentia“ realizovane su jedanaest godina za redom Međunarodne radionice za duvačke instrumente u Tivtu, koje su posjetili ne samo učenici muzičkih škola iz Crne

Gore nego i zemalja: Italija, Njemačka, Japan, Mađarska, Hrvatska, Srbija, BiH, Slovenija, Makedonija itd. Trogodišnja saradnja Muzičke škole i profesora duvačkih instrumenata sa Kraljevske akademije iz Stockholma, doprinijela je razvoju duvačkih instrumenata, po kojima je škola prepoznata i van granica Crne Gore. Ovakvom politikom razvoja i saradnjom sa mnogim eminentnim umjetnicima i pedagozima duvačkih instrumenata, postigli smo željeni cilj. Od školske 2012/13 škola ima upisanu i prvu generaciju srednje muzičke škole, za duvačke instrumente. Licencom Ministarstva prosvjete i sporta, od 31.07.2012.g. Sl.list br. 42/12 Škola realizuje obrazovni program osnovnog muzičkog obrazovanja i program srednjeg muzičkog obrazovanja: muzički izvođač: flautista, klarinetista, saksofonista, trubač, hornista i trombonista. Jula 2012.g. škola je licencirana i za obrazovni profil klavirista, čime je zaokružen projekat specijalizovane srednje škole za duvačke instrumente i klavir. Škola od šk: 2012/13 nosi naziv JU Muzička škola Tivat.

Vizija škole je da postane vodeća škola za duvačke instrumente u ovom dijelu Evrope. Ovakvom vizijom nudi se muzički segment kao važna kulturna

ponuda grada. Škola afirmiše kulturne potencijale, tradiciju i kulturne posebnosti opštine, inicijative i aktivnosti u cilju podizanja nivoa urbane kulture i očuvanja mediteranske baštine.

ZABAVA / PORTO MONTENEGRO

Luksuzna marina bogatog sadržaja u kojoj se niže mnoštvo restorana, kafića, glamuroznih butika, otvoreni bazen, mnogo zabave i sportskih aktivnosti.

Prva luksuzna marina na Jadranu, Porto Montenegro, upisana je na mapi omiljenih lokacija svjetskih jahting klijenata i kosmopolita sa svih meridijana. Za samo pet godina, od makete u svrhu prezentacije projekta, razvila se u luksuzni brend i najsavremeniji turistički proizvod. Pored marine, naselje Porto Montenegro, koje je osmišljeno da ispuni sva očekivanja vlasnika i posade

jahti i drugih klijenata, obuhvata i prostrane apartmane na samoj obali mora, jedinstvene restorane, kafiće sa dobrim provodom, te veliki izbor sportskih, rekreativnih i kulturnih aktivnosti i događaja.

Marina trenutno ima 250 obezbijedena veza za jahte od 12 do 150 metara dužine, a u izgradnji je još 185 vezova, od kojih će više od 50 biti namijenjena za superjahte duže od 45 metara.

U srcu malog Tivta smještene su velike stvari

Porto Montenegro koji već sada predstavlja naselje međunarodnog karaktera, intimna je urbana cjelina na samoj obali mora i duž promenade, sa stambenim jedinicima visokih kvalifikacija: od jednosobnih do četvörösobnih stanova, duplexa i penthaus apartmanima. Stambeno naselje Porto Montenegro se trenutno sastoji od pet završenih zgrada, Teuta, Ozana, Zeta, Milena i Tara, sa ukupno 128 stambenih jedinica

Boravak u naselju i marini Porto Montenegro predstavlja zabavan, glamurozan i opuštajući doživljaj, uz mnoštvo sadržaja, ugostiteljskih objekata najvišeg ranga i modnih brendova. Jedinstveni lifestyle događaji poput 24 sata Elegancije, James Bond zabave povodom prezentacije luksuznog Mishara nakita, likovne izložbe Od futurizma do savremene umjetnosti, prezentacija prve prestižne

Mercedes Benz jahte Silver Arrows Marine, koncerti, modni i umjetnički performansi samo su neki od povoda da Porto Montenegro bude omiljeno mjesto okupljanja poslovnih klijenata, članova evropske jahting zajednice i mnogobrojnih turista.

Delicije internacionalne ili autentične tradicionalne kuhinje Mediterana mogu se degustirati u jednom od pet restorana u naselju, od italijanskih delicija, domaće tradicionalne i internacionalne kuhinje, do japanskog sušija. Vrhunski dizajnerski komadi garderobe sa potpisom YSL, Dolce & Gabana, Fendi i Etro, Anamar, Carolina Bucci, Italia, Independent, Mawi, Mooi, Samms, Heidi Klein, Roksanđa Ilinčić, Camilla, Vixi Zimmerman, samo su neka od modnih imena koja Porto Montenegro čine izuzetnom šoping destinacijom.

ZABAVA / LUŠTICA BAY

Luštica Bay se nalazi u zalivu Trašte i pripada oblasti poluostrva Luštica, jednog od najočuvanijih prirodnih dragulja crnogorske obale. Projekat je smješten u zaleđu visokih planinskih masiva, uz samu obalu otvorenog mora. Čist vazduh, kristalno bistre vode Jadrana i netaknuta prirodna ljepota uz savršen spoj tišine i aktivnog načina života, recept su za potpuno drugačiji način života.

Širok spektar nekretnina za stanovanje i poslovnih prostora – ekološki izgrađenih, dvije moderne luke za prihvat brodova sa 226 vezova, sedam hotela sa prvim Chedy hotelom u Crnoj Gori, šampionski golf teren sa 18 rupa - koji potpisuje Gari Plejer, uz sadržaje poput trgovina, restorana, kafića, sportskih sadržaja, škole i zdravstvenih ustanova, kako bi se pružio kompletan ugođaj zajednici koja nastaje na ovom prostoru, su sve svijetla budućnost ovog projekta.

ZABAVA / LASTOVSKJE SVEČANOSTI

Manifestacija se tradicionalno organizuje u avgustu, u mjestu Gornja Lastva, nadomak Tivta. Organizatori „Lastovskih svečanosti“ je kulturno - turističko i zavičajno društvo „Napredak“.

Prve subote avgusta održava se glavna fešta „Lastovskih svečanosti“. Feštu čine: kulturno - umjetnički programi, kolo „Bokeljske mornarice“ uz pratnju Glazbeno - prosvjetnog društva „Tivat“.

Mnogobrojni domaći i strani gosti te građani Tivta, koji posjećuju pomenutu manifestaciju, uživaju u slušanju izvornih lastovskih pjesama, kao i u tradicionalnim plesovima poznatijim kao lastovsko i škaljarsko narodno kolo. Veoma interesantan sadržaj

„Lastovskih svečanosti“ su i „Večeri u mlinu“, posvećene klapskim pjesmama (tradicionalnom načinu pjevanja koje je zastupljeno u Boki i Dalmaciji). Takođe, svake godine posjetioци mogu prisustovati izložbama slika tivatskih likovnih stvaralaca. Kao i većina drugih manifestacija u Tivtu, i „Lastovske svečanosti“ imaju za cilj očuvanje i njegovanje kulturnog naslijeđa Boke i Tivta.

ZABAVA / **BOKELJSKA NOĆ U DONJOJ LASTVI**

„Bokeljska noć“ je manifestacija koju tradicionalno tokom februara organizuje Bokeljska mornarica-podružnica Tivat. Na muzičko-plesnoj manifestaciji posjetioce zabavlja određena muzička grupa, i po običaju, članovi Mornarice izvode „Bokeljsko kolo“, prepoznatljivo i autentično po elementima igre sa srednjovjekovnom simbolikom. Manifestacija „Bokeljska“ noć, za Tivčane i njihove goste predstavlja značajnu feštu koja iz godine u godinu nudi raznovrsne sadržaje: kulturno – umjetnički program, prezentaciju bokeške kužine i sve one sadržaje kojima je cilj očuvanje bogate tradicije Boke Kotorske.

ZABAVA / TRADICIONALNI LASTOVSKI I MEĐUNARODNI KARNEVAL

Održava se nedjeljom i to u mjesecu Februaru u tivatskoj Donjoj Lastvi. Povorka sa maskama i Karnevalom, tradicionalno iz Sedmog kvarta kreće ka mulu u Donjoj Lastvi, ispred crkve Svetog Roka, mjestu na kojem će isti biti osuđen za sve prošlogodišnje nedaće bez prava žalbe, odnosno demokratije. U karnevalskoj povorci svake godine se nađe i gradska muzika Tivta, kao i mažoretke raznih plesnih klubova. Nakon suđenja i spaljivanja lastvovskog krnevala, fešta se nastavlja u hotelu "Kamelija", malim maskenbalom za djecu i maskembalom za odrasle, na kome se dodjeljuju nagrade najboljim maskama. Organizator je NVO "Harlekin".

MEĐUNARODNI KARNEVAL u TIVTU

predstavlja novi kulturno-turistički brend grada. Vrlo atraktivna manifestacija, koja nosi pregršt pozitivnih emocija, održava se u junu mjesecu i označava početak ljetnje turističke sezone. Okuplja brojne karnevalske grupe širom svijeta i traje tri dana, izdvajajući se određenim specifičnostima. Pored karnevalske povorke, centralnog događaja i zabave na gradskoj rivi Pine, organizuje se i maškarani bal na vodi i bal pod maskama za diplomatski kor. U programu manifestacije nalazi se i organizacija dječijeg karnevala. U organizaciji NVU Maškarada Tivat, pod pokroviteljstvom brojnih lokalnih institucija i sponzora, karneval obećava najbolju zabavu u junu mjesecu u Tivtu, a i šire.

ZABAVA / IN-ART FESTIVAL

Doživite Tivat okom performerera Tivatske ulice, trgovi, platoi i riva, postaju svojevrstne pozornice umjetnicima, muzičarima, akrobatama i cirkusantima.

U organizaciji NVO "Kulturni kreator" i Turističke organizacije Tivat, ova se manifestacija, inače internacionalnog karaktera, u trajanju od ukupno 3 dana cjelodnevno programa i večernjih animacija, održava svake godine u drugoj polovini jula mjeseca.

ZABAVA / ŽUĆENICA FEST

Gastro manifestacija koja se održava u cilju prezentacije bokeljske kuhinje. Organizuje se dugi niz godina od strane Organizacije žena Tivta i Radio Tivta. Na ovom festivalu gastronomije i narodnog stvaralaštva posjetioci su u mogućnosti da probaju maštovita jela od zučenice ili kako je neki zovu cikorije, autohtone primorske divlje

jestive trave. Poseban žiri ocjenjuje i nagrađuje kvalitet jela, najbolje aranžmane i dekoracije, a potom je jedan dio večeri posvećen zabavnom programu u kome učestvuju mažoretke Tivta, gradska muzika Tivta, kao i mnogi drugi izvođači.

ZABAVA / KULTURNO LJETO PURGATORIJE

Tivatsko kulturno ljeto u trajanju svog festivalskog trajanja okuplja brojne posjetioce od domaćih i inostranih gostiju, u okviru čijeg programa se mogu pogledati brojni interesantni i kvalitetni pozorišni komadi.

Najveći broj predstava odvija se na tivatskoj ljetnjoj pozornici i ljetnjikovcu Buča.

Purgatorije u organizaciji Centra za kulturu Tivat, održavaju se od sredine juna do kraja avgusta, obiluju gostovanjima različitih domaćih i inostranih izvođačkih trupa, predstava, performansa, književnih i poetskih večeri, likovnih izložbi i ostalog. Ovaj festival je iz godine u godinu sve više posjećeniji, što potvrđuje kvalitet sadržaja ove manifestacije, a turisti koji borave u Tivtu, zahvaljujući bogatom sadržaju, uvijek puni utisaka odlaze, ali se i ponovo vraćaju našem gradu.

ZABAVA / TIVATSKE LJETNJE FEŠTE

Turistička organizacija Tivat u toku ljeta organizuje mnogobrojne događaje, manifestacije i internacionalne festivale različitog karaktera, sa ciljem animacije turista i građana u toku sezonskog perioda. Brojne gastro večeri u saradnji sa ugostiteljskom privredom grada, obogaćene raznim sadržajima folklora, muzičkih nastupa, klapskih večeri, izložbi suvenira, sportskih manifestacija kao i drugih programa od turističkog značaja u saradnji sa brojnim institucijama grada.

ZABAVA / LJETO DOBROG UKUSA

Manifestacija koja privlači mnoge posjetioce. Zvuk najbolje pjesme i ukus najboljih jela i folklorna igra koja svakog ostavlja bez daha. Ljeto dobrog ukusa odvija se na različitim mjestima tokom cijelog ljeta. Od restorana do restorana, od konobe do konobe, pa čak i na brodu uvijek ćete naći dobru zabavu, i zadovoljiti svoje potrebe najboljim ukusima i zvucima.

Manifestacija je koncipirana kao spoj dobrog i još boljeg, tj svega onoga zbog čega ste došli na odmor i šta grad Tivat zapravo i nudi. Upoznavanje sa našom kuhinjom, folklorom, muzikom, i sve to na jednom mjestu.

ZABAVA / FEŠTA OD ROGAČA

Turističko propagandna ponuda Tivatske rivijere bogatija je za novu manifestaciju pod nazivom "Fešta od rogača". Manifestacija se održava sredinom jula. Feštu organizuju NVO "Hrvatska krovna zajednica", Opština i Turistička organizacija Tivat, a čitava manifestacija posvećena je biljci rogaču od koje su na primorju nekada proizvođeni brašno, kolači i rakija. Stablo rogača, koje je još davne 1886. godine prije udaje i odlaska u Ameriku posadila mještanka Nina Stjepčević, zbog svoje ambijetalne vrijednosti zaštićeno od strane Opštine Tivat, predstavlja centralni motiv nove manifestacije. Program je obogaćen kulturno-zabavnim programom, a gosti uživajući u predivnim zvucima muzike imaju mogućnost da degustiraju prženu, pečenu i slanu ribu, vino, rakiju i slatkiše od rogača.

ZABAVA / NOVEMBARSKI DANI KULTURE

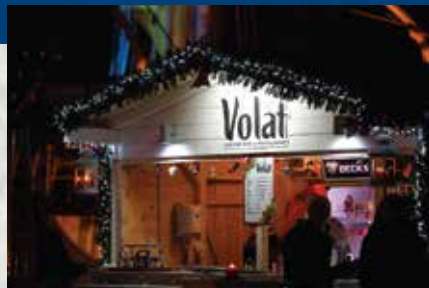

Novembarski dani kulture organizuju se povodom 21. Novembra, dana Opštine Tivat i u okviru njih se u toku cijlog mjeseca novembra održavaju razne izložbe, poetske večeri, pozorišne predstave, koncerti u okviru redovnog programa Centra za kulturu Tivat u toku zimskog perioda .

PRAZNIČNI DANI / NOVA GODINA U TIVTU

Tivat nudi pravu prazničnu čaroliju za vrijeme Novogodišnjih praznika. Uz prisustvo kućica koje nude brojne gastro specijalitete karakteristične za ovaj period godine: kuvano vino i rakiju, priganice i kobasiće, program koji traje od Božića do Božića nudi i brojne tematske dane i večeri, bogat dječiji novogodišnji program, program za sve uzraste i generacije uz brojne poznate domaće i regionalne bendove i izvođače.

Autor i izdavač kataloga

Turistička organizacija Tivat u saradnji sa Tamarom Krstović

Sajt

www.tivat.travel

Fotografije

Mihael Đuričić, Veri Veroza, Duško Miljanić, Anton Marković- Gula
Foto Riva, Željko Perković, Arhiva Centra za kulturu Tivat, Arhiva marine Porto Montenegro
Arhiva Luštica bay, Arhiva štamparije Printall, Arhiva Gradske muzike Tivat
Arhiva Muzičke škole Tivat, Arhiva Radio Dux, Arhiva Centra za zaštitu i proučavanje ptica
Arhiva Nacionalne turističke organizacije CG, Arhiva Maslinarskog društva Boka
Arhiva Ronilačkog kluba Neptun, Arhiva Jedriličarskog kluba Delfin
Arhiva Aquacom –Župa, Internet stranice

Dizajn

Print all Tivat i Brend New Tivat

Literatura:

- Mato F. Krstović, predsjednik, predgovor Monografija Tivta, oktobar 1983
- Prof.dr Vojislav Korać, Ostaci materijalne kulture, Monografija Tivta, oktobar 1983
- Dušan Sindik, Tivat kroz istoriju do 1918.godine, Monografija Tivta, oktobar 1983
- Maksim Zloković, Dušanka Moškov, Kulturno- istorijski spomenici na teritoriji tivatske opštine, Monografija Tivta, oktobar 1983
- Luka Maslovar, Bokeljska mornarica u Lastvi i Tivtu, Monografija Tivta, oktobar 1983
- Anđelko Sindik, dr Slavko Svoboda, Sport, Fizička i tehnička kultura, Monografija Tivta, oktobar 1983
- Etnografsko nasljeđe Tivta, Centar za kulturu Tivat, Muzej i galerija Ljetnjikovca Buča-Luković, maj 2006
- Blago antičke Boke, Centar za kulturu Tivat, Muzej i galerija Ljetnjikovca Buča-Luković, jul 2007
- Anđelko Stjepčević, Stoljeće kulture u Gornjoj Lastvi, 2012
- Slavko Krstović, 35 godina KUD Boka Tivat, 1977-2012
- Slavko Krstović, Sport u Tivtu mladost jedne istorije
- Mašo-Miško Čekić , Blaženka Vučurović , Knjiga o žučenici, 2014
- Boris Lanceroti, O Gradskoj muzici Tivta
- Pina Bubanja, O Muzičkoj školi Tivta
- Darko Saveljić, Centar za zaštitu i proučavanje ptica, Tivatska solila, januar 2009
- Sajt www.tivat.travel

Tivat na dlanu

TIVAT
many worlds within

Turistička organizacija Tivat

Tel: +382 32 660 165
+382 32 671 324
Tel/Fax: +382 32 671 323

ul. Palih boraca 19
85320 Tivat
Crna Gora
tivattravel@gmail.com
www.tivat.travel

Turistička organizacija Tivat
www.tivat.travel